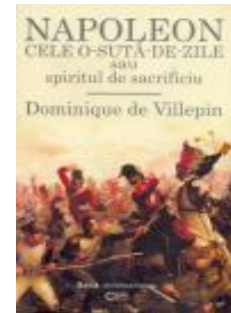

Dominique de Villepin, *Napoleon: cele o-sută-de-zile sau spiritul de sacrificiu*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2003, 537 p.

Diplomat și personalitate politică franceză de anvergură, Dominique de Villepin are în spate o carieră prodigioasă. Printre altele, a fost Secretar al Afacerilor Externe, Prim Secretar al Ambasadei Franței la Washington, Vice-consilier al Ambasadei Franței la New Delhi, Director al Cabinetului Ministrului Afacerilor Externe, Ministru al Afacerilor Externe, Ministru de Interne cât și Prim Ministru al Franței. În Franța însă el nu este cunoscut doar pentru preocupările ce țin de politică și diplomatie, ci și pentru bogata activitate cărturărească, publicând culegeri de poeme, eseuri și lucrări cu caracter istoric.

În această ultimă categorie includem și lucrarea *Napoleon: cele o-sută-de-zile sau spiritul de sacrificiu*, apărută la noi în anul 2003 la Editura Dacia International, pe care o putem situa undeva la confluența dintre preocupările intelectuale și experiența politico-diplomatică personală a lui Dominique de Villepin.

Cartea este structurată în trei părți mari și anume: Actul I. Zborul, Actul II. Capcana și Actul III. Sacrificiul, fiecare divizate – și dozate corespunzător – la rândul lor în capitole și subcapitole. Într-un număr impresionant de pagini, autorul pune în lumină evenimentele care s-au succedat între prima și a doua abdicare, practic ultimul episod al epopeii napoleonice în Europa, ceea ce presupune din partea cititorului o cunoaștere elementară a domniei lui Napoleon Bonaparte, anterioară exilului de pe insule Elba.

Este de remarcat spiritul erudit și în același timp foarte atractiv în care a fost scrisă lucrarea, căci imensul material informativ utilizat este supus unei analize intense – în care abundă și notele explicative – dar cititorul nu va avea în față un text criptat, ci o lectură care se înșiră fluent și logic și care va putea fi parcursă cu ușurință.

Desigur că tentativa lui D. de Villepin este demnă de laudă, dat fiind faptul că a reușit să redea cu rigurozitate episodul celor o sută de zile, poate într-o măsură în care nu a făcut-o nimeni până la el. În *Cele o-sută-de-zile...* îl vedem înfățișat pe Napoleon într-o dublă ipostază: aceea de șef de stat și de simplu om. Așa cum putem deprinde din paginile cărții vom avea însă la 1815 atât un conducător, cât și un om total diferit față de Napoleon cel care împodobise în trecut laurii gloriei franceze cu victoriile de la Austerlitz, Jena, Auerstadt și Wagram. În fața aceluși om aproape întregul continent s-a prosternat și legile erau aplicate fără echivoc. Iată dar, că în ultimul an de domnie Napoleon era doar o umbră a ceea ce fusese odată: ne este descris un Împărat șovăielnic,

„Dominique de Villepin, *Napoleon: cele o-sută-de-zile sau spiritul de sacrificiu*”, *Astra Salvensis*, 3, p. 217-218

care ezită tot timpul să ia o decizie și apare tot mai depășit de evenimentele pe care el le-a pus în mișcare.

Zborul vulturului „din clopotniță în clopotniță” care a creat a atmosferă plină de efervescență și bucurie, duce Franța în cuibul războiului, unul pe care Napoleon probabil că nu și-l dorea (cel puțin nu la acea dată), dar care prin simpla lui prezență nu mai putea fi evitat. Nemaivând încredere decât în puțini oameni având în vedere experiența amară a primei abdicări, pentru a face dovada schimbării sale, Împăratul promite un regim liberal francezilor, dar tergiversează îndelung aplicarea lui. În definitiv, după cum arată și Villepin, Napoleon nu-și putea schimba înclinația către autoritate și nu putea deveni liberal peste noapte. Era cu atât mai greu să facă acest lucru din cauza mobilizării (din nou!) a Europei împotriva Franței, situație care impunea practic de la sine o mână de fier, un conducător cu putere la discreție, dar care în mod paradoxal Napoleon nu mai avea tăria de a fi.

Își găsește și această carte locul printre sutele de mii de lucrări și studii scrise despre Napoleon? Abordarea interesantă și munca depusă de diplomatul francez ne îndreptățesc să spunem că da, în speranța că mitul napoleonian mai alimentează și astăzi încă mințile istoricilor, situați și acum, după cunoscuta lucrare a lui Pieter Geyl pe poziții *pro și contra*. Acesta este de fapt și cusurul care îi poate fi imputat lui Villepin, căderea într-o extremă: în repetate rânduri autorul nu-și ascunde simpatia pentru Napoleon și vrea să pară tot timpul că oscilează între o Franță napoleoniană, liberală și democratică și o Franță care necesită un lider providențial care să conducă într-o manieră monarhică-dictatorială. Îndoielile ne sunt spulberate de o corelație strânsă între titlul cărții, conținutul acesteia și imaginea de pe copertă, care înfățișează câțiva dragoni în luptă cu cămașile roșii englezești la Waterloo. Să fie vorba de *spiritul de sacrificiu* al Gărzii Imperiale care s-a aruncat disperată în luptă împotriva lui Wellington pentru a salva ce nu putea fi salvat? Nu. Răspunsul se află în persoana lui Napoleon. Împăratul acceptă să se sacrifice pentru binele Franței și pentru a nu mai provoca o vărsare de sânge inutilă, vrea, abătut și deconectat parcă de realitate să se imbarce pentru un nou exil, unul definitiv, nu înainte de a fi huiduit în sudul țării.

Transpare din paginile lucrării o stimă deosebită pentru Împărat, pentru cel care a făcut din Franța pentru o vreme prima putere de pe mapamond. Este poate de înțeles din moment ce Dominique de Villepin însuși a militat de-a lungul anilor pentru menținerea țării sale în avangarda celor mai puternice state europene și mondiale, obiectiv urmărit uneori cu stăruință napoleoniană. Probabil că s-a identificat atât de mult cu cel despre care a scris încât *Franța înainte de toate* nu a rămas un citat oarecare.

Bogdan Gozman